

Ocena jakości zasobów internetowych

dr Stanisław Skórka

*Nie wiedziałem, że na świecie jest tylu idiotów,
dopóki nie poznałem Internetu.*
Stanisław Lem

Plan wykładu

- Zasady oceny jakości
- Kryteria oceny (propozycje)
 - architektura informacji
 - szata graficzna
 - wartość informacji

Podstawowe pojęcia

Jakość

- pewien stopień doskonałości (**Platon**)
- stopień jednorodności i niezawodności wyrobu przy możliwie niskich kosztach i maksymalnym dopasowaniu do wymagań rynku (**W.E. Deming**)
- zgodność z wymaganiami (**P.B. Crossy**)
- właściwość, rodzaj, gatunek, wartość; zespół cech stanowiących o tym, że dany przedmiot jest tym przedmiotem, a nie innym
- **to wszystko, co można poprawić (Masaaki Imai)**

Podstawowe pojęcia c.d.

Informacja

- Sygnał, komunikat
- zbiór danych (liczb, faktów, pojęć) przekazywanych/wyszukiwanych przez odbiorcę w celu dalszego ich przetwarzania i budowania wiedzy
- Proces informowania (komunikowania), w wyniku którego zmienia się stan wiedzy człowieka

Podstawowe pojęcia c.d.

Zasoby internetowe

Wszelkie formy przekazu dostępne w sieci:

- Strony i serwisy internetowe
- Pliki *pdf, txt, doc, rtf* itp.
- Filmy
- Dźwięki
- Obrazy

Podstawowe pojęcia c.d.

Ocena heurystyczna

- analiza jakości i funkcjonalności serwisu internetowego dokonywana przez ekspertów
- testuje się głównie zakres łatwości korzystania z zasobu (wyszukiwalność, czytelność, intuicyjność, rozpoznawalność itp.)

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Jakość technologiczna: cechy

- **funkcjonalność**: stopień i zakres realizacji oczekiwanych funkcji,
- **praktyczność**: komfort użytkowania, łatwość obsługi i konserwacji i ich ergonomiczność,
- **niezawodność**: zdolność do pracy bezusterkowej,
- **trwałość**: okres zachowania cech użytkowych,
- **bezpieczeństwo użytkowania**.

Wikipedia.pl

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Cel oceniania jakości stron internetowych

- ułatwienie wykorzystania do konkretnych celów
- skrócenie czasu dostępu do informacji
- porównanie z konkurencją
- weryfikacja jakości wykonania
- dostosowanie do potrzeb odbiorców
- zwiększenie zysków
- *jeśli można coś zrobić lepiej to tak róbmy*

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Metody oceniania jakości stron internetowych

- z autopsji
- na podstawie opracowanych wcześniej kryteriów (m.in. obserwacja)
- wywiad z odbiorcami
- ankietowanie odbiorców
- sprawdzanie wiedzy
- analiza postów w forach i listach dyskusyjnych
- recenzje, rekomendacje itp.

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Ocena jakości serwisów internetowych jest niezbędna w procesie edukacji oraz w działalności informacyjnej

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Główne kryteria oceny wg Helge Clausena Metoda jakościowo-heurystyczna

1. Struktura i wygląd stron (organizacja treści, racjonalne użycie grafiki),
2. Jakość informacji (instytucja sprawcza, aktualizacja, poprawność, ilość informacji),
3. Linki i nawigacja (adnotacje, ilość odsyłaczy, łatwość przeglądania)
4. Wrażenie estetyczne (kolory, czcionki, format),
5. Miscellanea (pomoc, użytkownik),
6. Ogólne (oryginalność, przyjazność serwisu).

Technologia Informatyczna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Kryteria oceny wg Alistaira Smitha

1. Zakres (tematyczny, chronologiczny, formalny).
2. Zawartość treści (obiektywizm, instytucja sprawcza, aktualizacja, oryginalność, linki, pisownia).
3. Grafika i multimedia (audio, wideo, kolory, grafika).
4. Cel utworzenia serwisu (określony, jasny).
5. Użytkownik (użyteczność i przyjazność).
6. Recenzje (czy strony oceniono i jak).
7. Technika (efektywność, sprzęt, wyszukiwarki, organizacja serwisu, interaktywność, szybkość ładowania, stosowanie rozwiązań standardowych).
8. Cena (koszty korzystania z serwisu).

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Kryteria wg B. Bednarek-Michalskiej

1. Misja serwisu
2. Autorstwo, instytucja sprawcza
3. Aktualizacja
4. Kompletność zasobów
5. Cytowanie danych i kopiowanie
6. Wiarygodność
7. Obiektywizm treści
8. Design i struktura stron
9. Edycja i poprawność gramatyczna tekstu
10. Technika
11. Użyteczność i przyjazność
12. Koszty

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Reasumując

Przedmiotem oceny jakości serwisów (zasobów) sieciowych podobnie jak wydawnictw tradycyjnych jest zarówno ich treść, jak i forma (szata zewnętrzna)

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

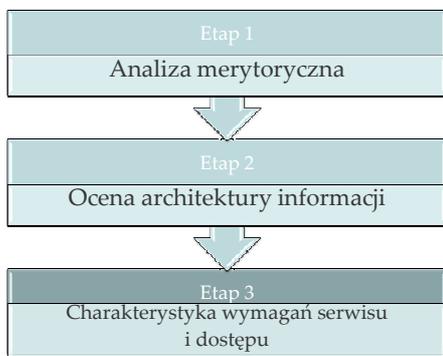
Ale...

Różnicą jest szczególna analiza narzędzi wyszukiwawczych (systemu nawigacji, wyszukiwarki), która w przypadku informacji drukowanej jest zaliczana do aparatu naukowego.

W serwisach internetowych stanowi ona podstawowe narzędzie do przeglądania (wertowania) jego zasobów

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Propozycja ewaluacji zasobów sieciowych

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2007/2008

Propozycja ewaluacji zasobów sieciowych

1. Analiza merytoryczna

- Opis treści, autorstwa
- Organizacja treści
- Materiał ilustracyjny
- Bibliografia (źródła)
- Charakterystyczne cechy przedmiotu
- Terminologia i język

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2007/2008

Propozycja ewaluacji zasobów sieciowych
2. Ocena architektury informacji

- > **Struktura i organizacja treści**
 - > dopasowanie do ogólnie przyjętych zasad klasyfikowania
 - > zgodność ze stanem wiedzy
- > **System wyszukiwania**
 - > rodzaje zapytań
 - > sposób wyświetlania wyników
- > **System nawigacji**
 - > zasięg
 - > możliwość dotarcia do informacji
 - > jednolitość
- > **System etykietowania**
 - > konsekwencja w zastosowaniu nazw
 - > krótkie i komunikatywne oznaczenia tytułów i linków

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

3. Charakterystyka wymagań serwisu i dostępu

- > Wymagania sprzętowe
 - > niezbędne oprogramowanie
 - > wymagania sprzętowe
- > Dostęp przez Internet
 - Darmowy
 - Płatny

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Scenariusz wyszukiwawczy

- zestaw pytań (problemów), które z dużym prawdopodobieństwem mógłby zadać użytkownik,
- sprawdza kompletność zasobów,
- weryfikuje końcową ocenę,
- pozwala prześledzić drogę, jaką użytkownik może poruszać się w celu odnalezienia informacji.

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

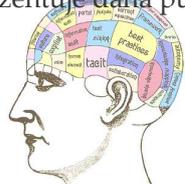
Zapach informacji (*the scent of information*)

- Analogia do zachowań drapieżników posługujących się zapachem i tropem zwierzyny
 - użytkownik - myśliwy,
 - informacja - zwierzyna
- Im bliżej poszukiwanej treści (mocniejszy zapach) znajduje się użytkownik, tym większą powinien mieć pewność (aktywność), że zmierza w dobrym kierunku
- Ślady informacji: linki z czytelnym komunikatem, elementy graficzne, ułatwiające podjęcie decyzji: „kliknąć czy nie”

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Podsumowanie

Ocena jakości zasobów sieciowych wymaga wiedzy z zakresu tworzenia stron internetowych – architektury informacji, oraz wiedzy z dziedziny, którą reprezentuje dana publikacja.

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Jak oceniać?

Podpowiedzi

- **Wiedza własna**
 - Jak zdobyta informacja koresponduje z posiadaną wiedzą?
 - Czy dowiedziałeś czegoś nowego?
- **Autorstwo**
 - Kto udostępnia informację?
 - Skąd pochodzi informacja?
 - Czy podano źródła informacji?

Technologia informacyjna: Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Podpowiedzi (2)

- **Aktualizacja**
 - Kiedy po raz ostatni aktualizowano informację?
 - Czy odpowiada najnowszym trendom, osiągnięciom w dziedzinie?
- **Zakres**
 - Jak wiele informacji podano?
 - Jaki jest jej zakres?
 - Czy jest szczegółowa?
- **Forma**
 - Czy informacja zorganizowana jest w dużych, czy małych porcjach?
 - W jakim formacie prezentowana jest informacja?

Technologia informacyjna, Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Podpowiedzi (3)

- **Przejrzystość**
 - Czy informacja jest przejrzysto prezentowana?
 - Jak jest zorganizowana?
 - Czy strony są funkcjonalne?
- **Rekomendacje**
 - Komu można polecić daną stronę?
- **Ważność**
 - Czy informacja jest istotna?
 - Z czego wynika owa istotność?

Technologia informacyjna, Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007

Literatura

- ✦ Bednarek-Michalska, B. (2002) *Ocena jakości bibliotekarskich serwisów informacyjnych udostępnianych w Internecie*. EBIB <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/31/michalska.php>
- ✦ Cohen, J. (2004) *Serwisy WWW...* Gliwice
- ✦ *Edukacja medialna* (2002) Toruń
- ✦ *Evaluation of information sources* http://www.vuw.ac.nz/staff/alastair_smith/evaln/evaln.htm
- ✦ Mirecka, E. (2001) *Kryteria oceny metodą jakościowo-heurystyczną*. eduseek.interklasa.pl
- ✦ Rosenfeld, P.; Morville, P. (2003) *Architektura informacji w serwisach internetowych*. Gliwice.
- ✦ Skórka, S. (2006) *Elektroniczne podręczniki w Internecie. Charakterystyka i próba oceny*. //W: *Prace Komisji do oceny podręczników szkolnych*. Tom 5. Kraków, s. 215-226
- ✦ Toub, S. (2000) *Evaluating Information Architecture*. http://argus-acia.com/white_papers/evaluating_ia.html

Technologia informacyjna, Internet w edukacji, Wykład, rok akad. 2006/2007